

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés	egész évre	12 korona.	Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van. Hirdetés ára ☐ centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül. Nyiltér sora 40 fillér.	Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerinti a Beopold Gyula Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.
	fél évre	6 "		
	negyed évre	3 "		
Egyes szám ára 12 fillér.				

A miniszterelnök beszéde.

A képviselőházban f. hó 21-én a fölrati vita záróbeszédeire került a sor s ezek a beszédek, az irántuk nyilvánuló érdeklődés és a nyomukban támadt hatás külsőségei folytán eseményszámba mennek.

Az ülésen történtek azt a benyomást keltezték, hogy a magyar parlamentnek régóta nem volt érdekesebb, komolyabb és nagyobb-szabású szellemi mérközése annál, mely e nap ötödfel óráját betöltötte.

Az ülés első eseménye a miniszterelnök beszéde volt. Héderváry Károly gróft eddig általában gyenge szónoknak tartották, mai beszédével aztán egy lendülettel az élő szó mesterei között a parlament legjobbjai közé emelkedett. Beszéde közel harmadfél óráig tartott s tartalmával és előadási módjával biztosítani tudta a pillanatra sem laukadó érdeklődést a Ház minden oldaláról. A szónok Héderváry inkább előad és elbeszél a közvetlenségnek meggyőző erejével.

Humor és finom gunyolódás ad beszédének egyéni színt, de élni tud az érzelmi komolyság fegyvereivel is. Ezek a tulajdonságok egyre-másra jelentkeztek mai szereplése során s míg pártja ujjongva üdvözölte, az ellenzék alig tudott fölcusodni meglepetéséből. A baloldalon soha sem hittek, hogy valaha a szónok Héderváryval gyűljék meg a bajuk.

A miniszterelnök beszédének tartalmi sorrendjét követve, először lojalis magyarozatát adta a trónbeszéd ama passzusának, melyet az ellenzék sértőnek talált a választások sikerét említő dicséret miatt.

Azután a többség és a kormány politikai irányát védelmezte meg. Azt a szemrehányást, mondotta, hogy a szabadelvű párt támadt: föl az új rend által, még akkor sem szégyenlené, ha igaz volna, mert a szabadelvű uralom nagy férfiakat és nagy alkotásokat jelent a nemzet történetében.

A Háznak költségvetés hiányában történt fölmozgatását félig humorosan azzal védelmezte, hogy ő megpróbálkozott az ideműitás kérés gondolatával s megpróbálta a fölmozgatás megokolását is a Ház színe előtt; de ebben a szándékában nagyon is kézzelfogható argumentumokkal akadályozták meg. A kormány különben nyomban a nemzetre hivatkozott s ezzel fedezte eljárását.

Hogy vállalkozása sikerült és többséget kapott, ezt annak a bizalmatlanságnak tulajdonítja, mely négy esztendő alatt a koalíciós uralom ellen a nemzet lelkében fölhalmozódott.

Tiltakozott ellene, hogy a többség fölratában tulsúlyban volnának a bécsi követelések. Ilyeneket egyáltalán nem ismer. Ezek a követelések a nemzet szükségleteit elégítik ki saját javára és hasznára.

A kormány ismeri a maga szociális föladatait is, ha ezekről nem is nyilatkozott a trónbeszédén s a fölratban oly részletesen, mint az ellenzék kívánna.

A bankkérdésben megvédelmezte a közös bank hasznos voltát, azzal a hozzáadással, hogy a kormány csak addig hive a közöségnek, a míg az ország javára hasznos szolgálatot merithet belőle. A gazdasági kérdésekben a kormány nem barátja a mester-séges és erőltett állami iparfejlesztésnek s a tulszott szubvenciós rendszernek, inkább

a magától való hazai ipari fejlődés biztos föltételeit kívánja megteremteni, majd jön aztán a töke magától. Ez a kijelentés általános helyesléssel találkozott.

Bosznia annexiója dolgában a koalíciós kormány törvényjavaslata változatlanul fog a Ház elé kerülni, mert azzal a kormány teljesen egyetért.

A nemzeti jellegű katonai köteleseket nem lehet az önálló gazdasági berendezkedés várható előnyeitől függővé tenni, mert önálló vámerterület semmit sem ér erős hadsereg nélkül, mely az ország érdekeinek a körülöttünk lévő hatalmakkal szemben megfelelő védelmet ad. Ezt a koalíció is belátta, mikor Bosznia annexiója alkalmával föntartás nélkül bocsátotta a szükséges anyagi erőt a hadsereg és hadi készülődés rendelkezésére.

A választójogi reform dolgában Héderváry gróf beismerte a trónbeszéd és fölrat szövegezésének óvatosságát. Eleitől fogva nem is akarta magát a kormány valamely formai megoldáshoz kötni, mert hiszen erről vita fog majd folyni s azt szeretné legjobban, ha a pártok meg tudnának egyezni a reform lehelyesebb módozatában, a mely mindenkit megnyugtatna.

A választási visszaélésekről komolyan és tréfásan is nyilatkozott a miniszterelnök. Azt mondotta nagy derűtlenség mellett, hogy az emberi elme sajnálatos módon találekony éppen a visszaéléseket tiltó törvények ki-játszásában. De ha voltak visszaélések, azokat elítéli, de majd itélkezni fog a Kuria is. A tisztviselők hetven százaléka a választásokon az ellenzékkel szavazott. Ez a jelenség

TÁRCZA.

A történelmi olvasmányokról.

— Egy könyv megjelenése alkalmából. —

Irta: Gaál Mózes.

Elöttem fekszik az asztalon a „Műveltség Könyvtára“ című vállalat legújabb kötete: Márki Sándor műve, az Ó- és középkor története. Olvasgatom, nézem az illusztrációkat s akartalanul is fölvetem a kérdést: vajjon fogják-e ezt a szép és okosan megírt könyvet olvasni? Nem mondják-e:

— Hát már megint a multba térünk vissza, avatag dolgokat frissítünk fel, holott előre, folyton csak előre kellene néznünk, előre kellene haladnunk? Mit érdekelnek minket az elavult institucziók? Törődünk is mi a világfelforgató harcokkal, a megépített és lerombolt világbirodalmokkal, az imperátorok, császárok elbizakodottságával?

Bizonyára lesznek olyanok, a kik ezt mondják s a kik vaskos köteteket, melyek Világtörténelem címen reánk maradtak, régi temetőnek nézik s az időségi exhumálásoknak nem barátai. A csaták tervrajz fölösleges

pepecselésnek, a hatalmi kérdések adáz küdelmeit kicsinyeseknek, a világhódítók működését elemi csapásnak tekintik. Mert tagadhatatlan, hogy a történelmi olvasmányok iránt ma már megcsappant a kedv. A historiai érzék e megcsökkenésének legfőbb oka a kor reális életfelfogása, a társadalmi átalakulások és belső forrongások annyira lekötik a ma emberét, hogy a multtal foglalkozni nem ér reá, sőt a multba is beleviszi a maga izgalmas életét, a mely elmélyedést nem ismer, önmagát keresi a multban is; a tekintély elvét nem fogadja el, bizvást azt mondhatnók, hogy átszilizálja a multat. Hallottunk immár oly véleményt is, hogy a multat eldobhatnók, mert a jövő kialakítására a mult ismerete nem szükséges. E szerint kétségessé vált annak a közmondásnak az igazsága, hogy „historia est magistra vitae“. Nekünk ma a tömeg lélektana a fontos, rendszert önteni az ezer sokféleségbe a legfőbb törekvés.

A világtörténelmek hatalmas kötetei egy-egy óriási erdő, melynek rendezett utai niucsenek, nemzetek, korszakok szeriut úgy a hogy parcellázták, s a historia iránt érdek-

lódók járják ezeket az óriási erdőket, eltevednek gyakran benne, s magától a fától nem látják meg az erdőt. Nehéz, fárasztó olvasmány is a világtörténelem, az egymásmellettiség az egymásutánban úgy eltépdik, hogy a sokféleség zavarólag hat az olvasóra, nem találja meg az összekötő kapcsokat. Végül a nagy világtörténelmeket sokan írják s a felfogás egységét hiába keressük, nem találjuk meg.

Ezekben látom az okát annak, hogy a historiai olvasmányok iránt az érdeklődés megfogyatkozott s mégis a Márki könyvének megjelenése örömmel tölti el szívemet. Nincs itt szó óriási terjedelmű, adatpiramisokból összállított historiai temetőről. Ime 44 nyomtatott iven az ó- és középkor története. Nem tudósok számára készült, hanem a közönség számára, olyan közönség számára, a mely hasznos és a mellett szépen megírt, élvezetes dolgokat kíván olvasni. Olyan közönség számára, a mely nem elégszik meg a legmodernebb történet-írás: a napi sajtó produktumaival, hanem szívesen szegődik egy-egy tisztultabb izlésű ember mellé s meghallgatja, hogy a historia

czáfolata minden vádnak, mely presszióról és terrorizmusról beszél.

A miniszterelnök beszéde végén az 1848. évi XX. törvényzikk végrehajtásáról és a nemzetiségi kérdésről szólt. Megígérte a jelzett törvény lelkiismeretes megoldását, a nemzetiségi kérdésben pedig Tisza István gróf fölfogását vallotta a magáénak. Zárókérdés emelkedett hangon szólt arról, hogy a többség és a kormány méltó lesz a nemzet bizalmára s öregbiteni fogja a korona dicsőségét. Bekét akar, de ha harcra hívják, akkor is helyt fog állani.

A beszéd utolsó mondata a jobboldal fölmorajló eljenzésébe és tapsába veszett bele. Ugyazólván az egész munkapart fölállt s úgy ünnepelte a miniszterelnököt.

A miniszterelnök nagyszabású beszédjének fényes sikere nemcsak pártja lelkesedésében nyilvánkozott meg, hanem az ellenzék magatartásában is. Tiszteletet szerzett őszinteségének és hazafias törekvéseinek és azt a kilátást is megtudta szerezni, hogy a magyar parlament klasszikus korszaka ismét visszatér, melyben nem többé a szenvedélyek, hanem komoly törekvések hangjai hallatszanak.

Vegyes hírek.

— **Ujabb rendelet a sorozásról.** A honvédelmi miniszter valamennyi törvényhatóságához rendeletet intézett, a fősorozásra vonatkozó összes előmunkálatok azonnal való elintézését hagyván meg, hogy az újoncjavaslatoknak megszavazása és törvényerőre való emelkedése után a miniszter távirati utasítására valamennyi törvényhatóságban egyszerre és azonnal kezdetét vehesse a fősorozás. Különös figyelmet érdemel a rendelet amaz intézkedése, hogy azok az állításkötelesek, akik illetőségi helyüktől távol laknak, vagy tartózkodnak, előzetes kérény benyújtása nélkül jelentkezhetnek a lakóhelyükre illetékes legközelebbi sorozó-bizottság előtt. Azokat az állításköteleseket, akik illetőségi helyüktől távol vannak és sorozási lajstromuk tartózkodási helyükre meg nem érkezett, jegyzőkönyvileg fogják sorozni, ami az eljárást jelentékenyen meggyorsítja, amennyiben a sorozóbizottság a jelentkezőket tartozik elfogadni és beállítani s bárhol jelent-

kezdenek is a sorozásra. A sorozás gyorsítását czélozza az a másik praktikus intézkedés is, hogy a sorozáshoz szükséges mozgósítási iratok átvizsgálása és a tartalékos legénység nyilvántartásának felülvizsgálata ezuttal elmarad, e helyett azonban azonnal a sorozás után az egész újonczjutalék számbavételét kell foganatosítani, am eddig csak a sorozás után néhány hónap múlva történt meg.

— **Polgári leányiskolánk** értesítője megjelent. Első cikke Hollós Istvánné megemlékezése az iskola volt igazgatójéről Dömök Erzsébetéről. Működéséről, életéről meleg szeretettel emlékezett meg a cikkíró, melyet a múlt év november 7-én olvasott fel. Az igazgatói jelentésből megtudjuk, hogy az iskolának 150 rendes, 10 magán tanulója, 1 munkatanfolyami növendéke, összesen 161 iratott be és 157 tett vizsgálatot. Jelentkezők hiányában a munkatanfolyamot nem is nyitották meg. A jelentés röviden sorolja fel az év eseményeit s összegezi a statisztikai eredményeket. A rendes tanulók közül 65 volt helyi, 85 vidéki; 82 református, 31 katolikus, 18 izraelita, a többi 10 három más hitfelekezet közt oszlott meg. A 150 növendék közül 4 volt német és 11 román. Előmenetelük szerint: kitűnő: 35 = 23% jeles: 56 = 37%, jó: 46 % 30%, elégséges: 2 = 1.4%, elégtelen: 10 = 6.6%

— **A városi gőzfürdőben,** további intézkedésig, hétfő, szerda és péntek napokon nem lehet fürödni.

— **Állatkert.** A híres Barum amerikai állatkert és vadállatok czirkusza péntek óta működik városunkban a Szénatéren felállított óriási, amerikai rendszerű sátraiban. Az előadások valóban szenzációsak a 15 darab idomított oroszlánnal. Az állatkert megtekinthető egész nap. Az etetés és előadás este 1/2 9 órakor kezdődik. A két esti látni valót nagy közönség nézte végig.

— **A cséplőgép áldozata.** Csongva községben Flora Viktor 10 éves gyermek az udvarukon felállított és munkában levő cséplőgép körül forgolódott. A gyermeknek tetszett a kerek forgása s daczára hogy többször elkergettek, mégis a cséplőgép körül settenkedett, míg egy véletlen pillanatban nadrágja a fogas kerekre közé akadt, amely oda rántotta a gyermeket és mindket labát eltörte. A szerencsétlenül járt gyermeket behozták a nagyenyedi kórházba.

által mind e mai napig megvilágított adatok ügyes mozaik-képéből mit olvas ki, hogyan látja ő az emberiség fejlődéseinek képet, miképpen módosul ez a kép, minő utat tesz meg az ezredévek folyamán a népek sokasága, hogyan helyezkedik el, miképpen művelődik, érik, korhad, pusztul, belevegyül más népfajokba s ott is leadja a maga romboló hatását. Mert ez a történetírás feladata. Ebből a nézőpontból indul ki a könyv szerzője is, megtartja vezető fonálát, míg az ó- és középkor népeinek történetét képszerű rozatokban vonultatja el szemünk előtt.

Különös gondot fordít arra, hogy a népek gazdasági fejlődését a legszorosabb kapcsolatba hozza intézményeik fejlesztésével, küzdelmeikkel, a kultúrával. Ez az az új törekvés, amely Marx óta a történetírást új tartalommal gazdagította. A szociális és gazdasági mozgalmak plasztikus képe emelkedik ki Márki könyvében is úgy a görögök, mint a rómaiak történetéből s minthogy a könyv terjedelme a tulságos részletezést nem engedte meg, tömör és világos a kép, könnyen áttekinthető.

A történelem előtti korszakok rajzát három iven festi meg Elképzelhetjük, hogy minő nagy és jellemző vonásokra volt szüksége, hogy megtehesse. Az ókor történetét 22 iven tárgyalja s ebből a görögök történetére 6 1/2 iv, a rómaiakéra 10 iv jut. Hasonló ökonómiaival találkozunk a középkor történetének a megírásában. Föltétlenül nehezebb dolog a nagy anyagból kiválasztani a lényegest s ebből hű képet festeni, mint széles alapokon rajzolni. Az olvasóközönség szempontjából igen fontos dolog, hogy Márki az előbbi választotta.

És még valamit. Márki szépen ír, könnyen beszéli el az eseményeket s vonzóan fejteget. A népszerű, vagyis a nagyközönség számára irt tudományos értékű művekben erre föltétlenül szükség van. Ezért hiszem, hogy Márki könyvét sokan és nagy élvezettel fogják olvasni. Nekem ebből az élvezetből kijutott s nyugodt lelkiismerettel ajánlom mindenkinek.

A kötet ára, csakugy, mint a Műveltség Könyvtára többi kötetéé: 24 korona.

— **Villámcsapás.** Felsőfügeden hirtelen támadt zápor zavarta meg az arató munkásokat, kik a szakadó eső elől a felrakott kalangyák alá menekültek. Egyszerre csattanás és óriási dörgés félemlítette meg az eső elől elbujkált munkásokat, kik borzadva vették észre, hogy a villám belecsapott egy kalangyába, a hová Stefan Szimion feleségével menekült. A kalangya meggyuladt és a villám agyonsújtotta a szerencsétleneket. Ezenkívül még tíz kalangya gyult meg, mentésről persze szó sem lehetett. A vihar elvonultával Stefan Szimion és felesége megszenesedett holttestét találták meg.

— **Katonai szállítás.** A szászvárosi, erzsebetvárosi és abrudbányai helyőrségi csapatok és intézetek szén, szalma és tűzifa szükségletének biztosítására augusztus hó 6-án a gyulafehérvári cs. és kir. katonai elelmezési raktárnál ajánlati tárgyalást tartanak. A föltételek a katonai elelmezési intézeteknél Gyulafehérvárt megtudhatók.

* **Köszönet nyilvánítás.** Váratlanul elhunyt fiunk, ifj. Ujváry Imre szolgabíró temetése alkalomával tanusított szives részvételükért, úgy a vármegyei tisztikarnak mint a nagyenyedi, abrudbányai és v-réspataki közönségnek köszönetüket fejezik ki 216 1-1 **a bánatos szülők.**

— **A kenyérkereső asszony.** — Hollósé de Grobois Nandine könyve. — Hézagpótló, nagy szeretettel és nagy gondnal megirt könyv került a magyar könyvpiaconra. Részletes tájékoztató és útmutató, meleg baráti tanács, tapasztalaton alapult utbaigazítás szegődött egy kismány kötetben, a kenyérkereső nők nehéz országutjára hűséges társul. Beene van a kezdet nehézségeinek megvilágítása, a haladás föltételei, a czélhoz jutás követelése. Világosan mutat rá arra az útra, a melyen haladva, csakis egyesek szorgalmán mulhat az elmaradás. A mellett pedig minden külső formáson at, a közélet, a kenyéráradék, a közbenjárók szinte megtévesztő labirintusából ad kivezető szálát az olvasó kezébe. Meg magyarázza, kivel hogyan kell beszélni, kit hogyan kell megszólítani, hova hogyan kell folyamodni, mit, mi módon lehet legkedvezőbben előmozdítani. Csak a ki áthaladt már egy pár évtizeden, és tapasztalásból tudja azt, hogy milyen könnyen dönt valamely kizűködő ember során a föllépés hiánya, vagy a megszólításban való járatlanság, csak az tudja igazán megítélni, hogy mit ér Hollósé könyve. Mert hiszen könnyű annak, a kit édes anyja, gondos rokon, igaz barát támogat a létért való küzdelem kínos vergődésében. De hányak jut ki ez a szerencse? És a kinek kijut is, olyan tájékozottan, olyan körültekintően lát-e a kérdéshez, mint a hogyan Hollósé gondolta at, dolgozta föl és írta meg. Egy anya sem tehette volna mélyebb érzéssel, papírra az élet legszükségesebb tanácsait, a hogyan a minden kenyérkereső nőre rövidesen nélkülözhetetlenné váló e kézikönyv adja előnk. Elsőben az iskolai képzés pontosságát hangoztatja Hollósé, mert hiszen ez az az alap, a melyre építeni lehet. A továbbképzés szükségessége szinten világos, itt már azonban az anyagi tehetőség az irányadó. Pontosan és részletesen számol be ennél a pontnál minden részletkérdésről, a beiratás díjáról, ösztöndíjról, költségről és föltételekről, föl egészen az egyet-mit. A eseten pedig, a hol az orvosnő, a közhivatalnok, az újságíró asszony, a könyvtárosnő, a műfordító, az írónő, a különböző tanárnők, a művészi pályák lépésőzetei kezdődnek, röviden, frissen, farszító kitérések nélkül körvonalazza még a követeléseket is, a melyekkel az ilyen aspiransokkal szemben föllépnek. És élvezet sorba a postához, a bankokba, a magánhivatalokba, az ipar terére, a kereskedelembe, a rendkívüli kereset forrásokhoz és mi den egyszerűen, olyan természetesen ért meg velünk, hogy a legtájékozatlanabb vidéki kis leány is azonnal tisztába kell hogy jöjjön vágyaival és reményeivel. A legnagyobb műveltséget követelő fgalkozástól le a leg-egyszerűbb népiparig, a nő kenyérkeresetének minden ágazata bele fért ebbe a kicsi könyvbe, még pedig olyan hangon tartva, hogy átolvasása után még az is kedvet kap a kenyérkereső-pályához, a ki nem szö ult rá. Már pedig ha tekintetbe vesszük, hogy Hollósé könyve hány olyan kereseti forrásra mutat rá, a melynek egy hitves, egy anya is kifogástalanul meg tud felelni, — egy új korszakot látunk megnyílni a vágyontalan leányok előtt. A férfiak zöme ugyanis nem annyira léhaságból, mint inkább gazdasági okokból nem nőül, s hogy ez mindkét nemre nézve mily súlyos következményekkel jár, fölösleges bővebben fejtegetni. Ha azonban minden nő számára, a legképzettebből a legudatlanabbig, nyílik valamelyes lehetőség a becsü-

letes szerezvényre, a vagyontalan feleség nem lesz többé fogyasztó, terhes gondszaporító, hanem ellenkezően, családfenntartó segítővá válik. Hollósé pompás könyve a Budapesti Hírlap könyvkiadó-vállalatának kiadásában jelent meg; ott és minden könyvesboltban kapható két korona ötven fillérért.

* A ki friss és egészséges akar lenni, igyék legalább egyszer hetekenként (reggel a felkeléskor) egy fél pohárynyi természetes Ferencz József-keserűvizet. Ez gyorsan és fájdalom nélkül megtisztítja a sok evéstől vagy ivástól túlterhelt emésztési csatornát, tisztítja a vért, az anyagcserét hathatósan előmozdítja s ily módon sok súlyos bajtól megóvja az embert. A párisi orvosi akadémia a valódi „Ferencz József“-vizet nagyon jónak találta. Kapható ásványvíz-kereskedésekben, gyógyszerárakban és drogeriákban.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szócig 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozódásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Egy használt de jó karban levő zongora olcsó áron eladó. Szénatér 7. szám alatt. 201 2-8

Hirdetmény.

A Bethlen-kollégium Előljáróságának határozata alapján árlejtést hirdettek a kollégium főgimnáziuma és néptanítóképző-intézete növendékeinek az 1910/11. iskolai évre szóló **konvik-tusi élelmezésére.**

Erre vonatkozó zárt írásbeli ajánlatok 1000 korona bánatpénz esatolásával folyó **1910. évi július hó 28. délelőtt 10 óráig** nyújtandók be a kollégium jószágigazgatósági irodáján, hol a részletes árlejtési és élelmezési feltételek már a mai naptól kezdőleg, a hivatalos órák alatt, megtudhatók.

Nagyenyed, 1910. július 20-án.

Rick Béla,

jószágigazgató.

106 2-2

**KOBRÁK
CZIPŐK**
a legjobbak.
KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke
részére kizárólag
a Nagyenyedi Fogyasztási és
Értékesítő Szövetkezetnél.
153 4-12

Egy szép fekvésű
háztelék
szőlővel együtt
eladó.

Bővebbet a kiadóban.

202 2-2

Egy okos fej

tudja milyen nagy előnyökkel jár a tápszernek használata; azok elsajátítása a háziasszonyok előhaladását bizonyítja.

A dr. Oetker-féle sütőpor, ára 12 fillér, helyettesíti az élesztőt, süthetnek vele kalácsot, tortát, linezi tészta és sok mindenféle süteményt és tésztát. Használatával a tészta nagyobb, kellemesebb, jobb ízű és könnyen emészthető.

A dr. Oetker-féle Puddingpor, ára 12 fillér, tejjel főzve adja a legfinomabb és a legolcsóbb könnyű utánétket gyermekeknek és felnőtteknek.

A dr. Oetker-féle Vanília-cukor, ára 12 f., használható a csokoládé vanillázásához, Puddinghoz, tejhez, krémekhez, mártáshoz stb., teljesen pótolja a drága vaníliát. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 rúd jó vaníliának.

Megfelelő használati utasítás minden csomagon olvasható. Minden fűszerkereskedésben kapható. Recept leírás ingyen. 200 1-26

Dr. Oetker A. Bielefeld és Bécs.
Nagyenyeden kapható Odor Béla gyógyszerésznél.

Eladó butorok.

Egy modern ebédlő és szalon berendezés jutányos áron eladó és egy „Schunda“-féle czim-balom bérbeadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal. 198 5-5

EREDETI „CHRISTOPH“
benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és **NYERSOLAJ-MOTOROK**
ma az első helyen állanak.
A „CHRISTOPH“ név garancia.
75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.
Kérjen árjegyzéket
DÉNES B. motorszakértő
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15.
153 3-20

**Villanyerőre berendezett
mű-, butor- és épület-
asztalosárugyár**

Tulajdonos: **Toncz Sándor**
Nagyenyed, Szentkirály-utca 51. sz.

Elvállal e szakba vágó modern butor- és épület-munkákat, jutányos árak mellett.
Kész butorok raktára és azoknak nagyban és kicsinyben való elárúsítása.
A gyárban készült munkákért a legmesszebb menő jótállást vállalja.
Költségvetésekkel és tervzetetekkel, mindenkor rendelkezésre áll.
Szakszerű javításokat jutányos árak mellett eszközöl.

24 2-8 v

**KIADÓ, esetleg ELADÓ
házastelek**

folyó év szeptember 29-től kezdve.

A Baromvásár-utca 14. sz. alatt 3 szoba, konyha, kamara, pince, melléképítmények, szép gyümölcsösök s szántófölddel együtt. Értekezhetni **Bálint Jánosnál.**

107 1-v

Kristály forrás savanyúvíz.

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. Kapható minden fűszer- és csmege-üzletben, jobb vendéglőben és kávéházban.

Főraktár: Grünfeld D. utoda czégnél Nagyenyed.
Szt. Lukácsfürdő Kutvállalat r. t.
Budapest (Buda). 174 5-3 v

Most jelent meg!
A kenyérkereső asszony.

Pályaválasztás előtt álló nők kalauza.
Összeállította: **Hollósé de Grobois Maudine.**

Ez a könyv felsorolja mindazokat a pályákat, amelyekre Magyarországon a nők készülhetnek. Továbbá azoknak a számára, akiket készületlenül talált a sors csapása, összegyűjti azokat a foglalkozási ágakat, amelyekre nem kell különös képesség vagy képzettség. Megismerteti a kereskedő- vagy iparosasszonyt a kereskedelmi és ipartörvény legfontosabb részeivel. Megtanítja a nőket arra is, hogy kit milyen cím és megszólítás illet meg. Egy szóval ez a könyv nélkülözhetetlen minden minden leányos háznál.
Ára kötve 2 kor. 50 fill. Utánvétellel 2 kor. 95 fill.
Kapható a BUDAPESTI HIRLAP könyvkiadóhivatalában és minden könyvesboltban.

BUTOR-RAKTÁR**KUNSCH ANTAL**

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-utcza,
 a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben, saját tervei vagy adott tervek szerint. **A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja.** Nagy választék **vas- és réz-butorokban,** ugyancsak mindennemű **kárpitozott butorokban**

194 5-25

Hirdetéseket jutányosan vesz fel
 :: kiadóhivatalunk.

Több pénze akkor lesz,
 ha nélkülözhetetlen, olcsó és
tartós szőttesárukat
 csak
a Nagyenyedi Szövőgyárból!
 TESSZ.
 Arjegyzék ingyen küldetik.

:: **Egy helybeli** ::
 jó családból való

fiu, tanulónak

felvétetik Földes Ede
 könyvkereskedésében.

Kitűnő minőségű **nyergesujfalusi**

CZEMENT

olcsó árban kapható Májer és Weiszberger épületfa kereskedésében és Izrael Adolfné vas- és fűszerüzletében Nagyenyeden. 187 8-10

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár P.-t.	
Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.	
Előnyös	kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezeseségre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.
Vásárol	és elad értékpapírokat.
Letétbe	elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.
Idégen	kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat	az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.
Allandó betétet	a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.
Nyitva áll hétköznapi d. e. 9-12-ig, d. u. 3-4-ig.	Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

**A NAGYSZEBENI
 ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR**

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 5 1/2% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f. b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f. B. 5 1/4% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K. a) 44 1/2 évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f. b) 27 1/2 évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f. C. 5 1/8% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K. a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.	b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f. c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f. D. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K. a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f. b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f. c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f. d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra (fizetendő 1% törzsdíjon kívül) — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő.
 ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték
 Sétányfák, Diszcszerjék, Tülevelűek, Keriténövények,
 Boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok. (1. ssima áru)
 európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
 (Oktató díszjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
 faiskolák és szőlőoltványtelepek.

85 1-

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „Salus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi árszen, Répáti, Salvator, Siculia és Sztojkaik hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.